

Grund- og nærhedsnotat til Folketingets Europaudvalg

Dato

d. 7. september 2020

Kommissionens meddelelse om styrkelse af en klimaneutral økonomi: En EU-strategi for integration af energisystemet.

KOM (2020) 299

Notatet sendes tillige til Folketingets Klima-, Energi- og Forsyningsudvalg.

1. Resumé

Europa-Kommissionen har den 8. juli 2020 offentliggjort en meddelelse om en sektorintegrationsstrategi for det europæiske energisystem.

Sektorintegrationsstrategien har tæt sammenhæng med Kommissionens brintstrategi, som ligeledes er offentliggjort den 8. juli. Derudover er sektorintegrationsstrategien en konkretisering af flere af elementerne i Kommissionens grønne pagt. Sektorintegrationsstrategien redegør for Kommissionens visioner for en tættere integration af det samlede energisystems sektorer som f.eks. el, varme og gas og en tættere kobling mellem producenter, infrastruktur og forbrugere med henblik på en dekarbonisering af energisystemet.

Meddelelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige eller økonomiske konsekvenser. Regeringen hilser Kommissionens meddelelse om en sektorintegrationsstrategi velkommen. Kommissionens prioriteter stemmer godt overens med regeringens dagsorden inden for energi, klima og forsyningsområdet, herunder målet om en reduktion af drivhusgasudledninger på 70 pct.

2. Baggrund

Europa-Kommissionen offentliggjorde den 8. juli 2020 en meddelelse om en europæisk sektorintegrationsstrategi, KOM(2020) 299, der skal lægge sporene for Kommissionens ambitioner på området samt beskrive de konkrete initiativer og regulering, der skal levere på strategiens målsætninger. Strategien er oversendt til Rådet den 9. juli i dansk sprogversion.

Sektorintegrationsstrategien er fremsat parallelt med Kommissionens brintstrategi, KOM(2020) 301, og begge er en del af Kommissionens europæiske grønne pagt, KOM(2019) 640, som blev offentliggjort i december 2019.

3. Formål og indhold

Sektorintegrationsstrategien udgør Kommissionens køreplan for, hvordan det europæiske energisystem bør omstilles, så det understøtter ambitionerne i den grønne pagt, målet om klimaneutralitet i 2050 og Kommissionens genopretningsplan på en

omkostningseffektiv måde og i overensstemmelse med Parisaftalen og FN's 2030 dagsorden for bæredygtig udvikling. Strategien sigter mod at fremme et integreret energisystem, der fungerer som en helhed på tværs af energityper, infrastruktur og sektorer. Kommissionen fremhæver, at en øget anvendelse af rene teknologier og innovative processer kan fremme investeringer, skabe jobs og vækstmuligheder, øge den europæiske konkurrenceevne og derved bidrage til den økonomiske genopretning efter covid-19-krisen i overensstemmelse med Kommissionens genopretningsplan.

Det nuværende europæiske energisystem er præget af en søjleopdeling imellem de forskellige energiformer. En højere grad af integration mellem energiformer indebærer, at planlægning og drift af energisystemet tænkes som en helhed frem for separate enheder. Et eksempel på en integration af energisektorer er en øget kobling mellem el- og varmesektoren, som vi bl.a. kender fra kraftvarme i Danmark.

Kommissionen finder det centralt, at et integreret energisystem vil gøre omstillingen til klimaneutralitet senest i 2050 billigere for forbrugerne og skabe nye muligheder for, at husstande kan få lavere energiudgifter. Endelig forventes energisystemintegration at føre til større fleksibilitet, herunder at give forbrugerne en større rolle og at styrke forsyningssikkerheden i EU.

Integration af energisystemet muliggøres blandt andet af faldende omkostninger for vedvarende energi, stigende digitalisering og af teknologisk udvikling inden for batterier, varmepumper, elbiler og brint.

Strategien definerer tre bærende principper for sektorintegration:

1. Et mere cirkulært energisystem centreret omkring energieffektivitet,
2. En større direkte elektrificering af slutbrugersektorerne og
3. Anvendelse af vedvarende og kulstoffattige brændstoffer, hvor direkte elektrificering ikke er mulig

Principperne understøttes med konkrete handlingsforslag inden for seks forskellige prioriterede områder:

1. *Et mere cirkulært energisystem med "energieffektivitet først"-princippet i centrum:*

Kommissionen understreger behovet for at anvende "energieffektivisering først"-princippet på tværs af sektorer, hvilket indebærer at prioritere løsninger på efterspørgselssiden, når det er mere omkostningseffektivt end at investere i infrastruktur. Derfor vil Kommissionen senest i 2021 udstede en ny vejledning til medlemsstaterne om anvendelsen af "energieffektivisering først"-princippet og fremme princippet i alle kommende relevante metodologier og lovændringer. Kommissionen fremhæver, at gennemførelsen af den nye handlingsplan for cirkulær økonomi, den nye affaldslovgivning samt bæredygtige systemer til land- og skovbrugsforvaltning kan føre til en øget produktion af bioenergi fra spildevand, affald og restprodukter og derved være med til at indfri det uudnyttede potentiale.

Kommissionen vil i juni 2021 ligeledes fremsætte et forslag til revision af direktiverne for vedvarende energi og energieffektivisering, hvor Kommissionen vil fokusere på at styrke brugen af overskudsvarme fra industri og datacentre. Forslaget vil desuden omfatte en revision af den såkaldte "primærenergifaktor" (PEF) i energieffektiviseringsdirektivet.

Derudover vil Kommissionen i regi af landbrugsstøtten og strukturfondsmidlerne arbejde for at udnytte potentialet i organisk affald og restprodukter fra bl.a. landbrug til produktion af energi. Kommissionens kommende renoveringsbølgeinitiativ vil også indeholde konkrete aktiviteter for energi- og ressourceeffektive tiltag, herunder brug af vedvarende energi i bygninger.

2. Øge elektrificering af energifterspørgslen via et elsystem, der overvejende er baseret på vedvarende energi:

Kommissionen påpeger, at efterspørgslen på elektricitet forventes at stige betydeligt i forbindelse med opnåelsen af målet om klimaneutralitet, da elektrificering muliggør en betydelig reduktion af CO₂-udledninger, når der anvendes elektricitet fra vedvarende kilder.

Kommissionen vil derfor i 2020 fremlægge en strategi for vedvarende offshore-energi med henblik på at sikre en omkostningseffektiv planlægning og udbygning af vedvarende energi.

Derudover vil Kommissionen i 2021, som en del af revisionen af direktivet for vedvarende energi, afsøge mulighederne for at indføre grønne standarder ved offentlige indkøb og mål for vedvarende elektricitet. Derudover vil revisionen omfatte anvendelse af vedvarende energi inden for transport, opvarmning og køling af bygninger samt industrien. Kommissionen vil desuden foreslå en revision af CO₂-standarderne for personbiler og varevogne i juni 2021.

Kommissionen ønsker yderligere at fremme elektrificering igennem renoveringsbølgeinitiativet med fokus på opvarmningen af bygninger samt ved at finansiere pilotprojekter gennem Horisont Europa og Innovationsfonden.

Tiltag vil blive understøttet af investeringsinitiativer rettet imod elektrificering af industrielle processer uden høje varmekrav samt udrulningen af Kommissionens ambition om 1 mio. ladestationer for elbiler og tankstationer for alternative brændsler til nul- og lavemissionskøretøjer inden 2025. Denne udrulning vil Kommissionen også understøtte med sin strategi for bæredygtig og intelligent mobilitet, som fremlægges senere på året, som bl.a. vil betyde en revision af central lovgivning på infrastrukturområdet som TEN-E og TEN-T forordningerne i 2020 og 2021.

3. Fremme vedvarende og kulstoffattige brændsstoffer, herunder brint, i sektorer som er vanskelige at dekarbonisere

Grøn gas og brint kan bidrage til CO₂-reduktion i sektorer, som ikke kan elektrificeres, eller i tilfælde hvor lagring og transport af el ikke er en effektiv løsning. Dette kan f.eks. være ved brug af grøn brint i industrielle processer med høje varmekrav

eller til tung godstransport, hvor den tilgængelige teknologi ikke muliggør en omstilling til brug af el som energikilde.

Kommissionen vil som en del af revisionen af direktivet for vedvarende energi i 2021 fremsætte et forslag om en terminologi og et certifikationsystem for vedvarende og kulstoffattige brændstoffer med henblik på at gøre CO₂-aftrykket for de forskellige energiformer mere gennemsigtigt. Kommissionen vil desuden understøtte udvikling og efterspørgsel på vedvarende og kulstoffattige brændstoffer ved at undersøge muligheden for at fastsætte minimumsiblandingskrav for specifikke sektorer, f.eks. brugen af biobrændstof i luft- og skibsfart, hvor Kommissionen forventes at fremsætte sit forslag om et iblandingskrav for bæredygtige brændsler for luftfarten i fjerde kvartal af 2020.

Kommissionen ser i særdeleshed et stort potentiale i udvidet brug af brint produceret på vedvarende energi. Brintstrategien, som er lanceret parallelt med sektorintegrationsstrategien, adresserer dette potentiale.

Kommissionen vil i 2021 også iværksætte pilotprojekter for CO₂-fangst, som skal bidrage til at nedbringe CO₂-udledningen på eksisterende høj-emissions processer.

4. Tilpasning af energimarkederne til dekarbonisering og decentraliserede ressourcer

Ifølge Kommissionen nødvendiggør energisystemintegration en mere ensartet brug af skatter og afgifter på tværs af energiformer for at gøre dem sammenlignelige. Kommissionen vil i den forbindelse fremsætte forslag om en revision af energibeskatningsdirektivet senest i 2021 og i den forbindelse udstede en vejledning til medlemsstaterne om skatter og afgifter på energiområdet.

Ydermere vil Kommissionen i 2021 undersøge muligheden for at udvide brugen af det europæiske CO₂-kvotesystem (ETS) til flere sektorer for bl.a. at skabe klarere prissignaler og for at gøre det nemmere at sammenligne priser på de forskellige energiformer, som i fremtiden skal kunne supplere hinanden.

Mens brændsler i gasform fortsat forventes at spille en vigtig rolle i Europa, vil gasmarkedet i særdeleshed være udsat for omstruktureringer som følge af den teknologiske udvikling inden for vedvarende gasser. Kommissionen vil adressere dette i en revision af de juridiske rammer for gassektoren i 2021.

Derudover vil Kommissionen sikre, at den igangværende revision af statsstøttereglerne understøtter en omkostningseffektiv dekarbonisering i de tilfælde, hvor offentlig støtte fortsat er nødvendig.

På forbrugersiden ønsker Kommissionen at lancere en informationskampagne om energiforbrugerrettigheder og at forbedre forbrugerinformation om bæredygtighed i industrielle produkter.

5. En mere integreret energiinfrastruktur

Kommissionen vil i 2020 og 2021 revidere de juridiske rammer for hhv. energi- og transportinfrastruktur (TEN-E og TEN-T forordningerne) for at skabe større integration og sammentænkning mellem energityperne såsom gas og elektricitet. I denne proces vil Kommissionen også indtænke potentielle synergier mellem forordningerne og andre initiativer som f.eks. de nationale energi- og klimaplaner og 10-års planerne for netværksudvikling (TYNDP). Der skal ligeledes investeres i intelligente, effektive netværk for fjernvarme og -køling baseret på vedvarende energi. Kommissionen lægger i revisionen af TEN-E forordningen afgørende vægt på, at projekter af fælleseuropæisk interesse (PCI), der med ophæng i TEN-E forordningen kan støttes med Connecting Europe Facility (CEF) midler, fremover skal være i fuld overensstemmelse med EU's mål om klimaneutralitet i 2050 og understøtte omkostningseffektiv integration af energisystemer såvel som integration med transport og det digitale.

6. Digitalisering og innovation

Ifølge strategien er en forudsætning for forbedret integration af energisektorerne en øget digitalisering af producenter, transport og forbrugere. For at understøtte dette vil Kommissionen i 2021 lancere en digitaliseringsplan for energisektoren, som inkorporerer mulighederne i nye teknologier såsom fjernaflæste målere, 5G og kunstig intelligens.

Digitaliseringen medfører omvendt også en række nye sikkerhedsudfordringer fra cybertrusler. Kommissionen vil i slutningen af 2021 adressere dette ved at udvikle en netværkskode for cybersikkerhed i elsektoren, som skal gøre netværket mellem medlemsstaterne mere robust over for cybertrusler.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

6. Gældende dansk ret

Der redegøres ikke for dansk ret, idet der alene er tale om en meddelelse fra Kommissionen.

7. Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

Meddelelsen vurderes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete lovgivningsmæssige initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre lovgivningsmæssige konsekvenser.

Økonomiske konsekvenser

Meddelelsen vurderes ikke i sig selv at have statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre statsfinansielle, samfundsøkonomiske eller erhvervsøkonomiske konsekvenser.

Andre konsekvenser og beskyttelsesniveauet

Meddelelsen skønnes i sig selv ikke at berøre forbrugerbeskyttelsesniveauet i Danmark. I det omfang Kommissionens meddelelse udmøntes i konkrete initiativer, vil det skulle vurderes, om det vil medføre konsekvenser for beskyttelsesniveauet eller have andre konsekvenser.

8. Høring

Kommissionens meddelelse er den 9. juli 2020 sendt i høring i specialudvalget for Klima-, Energi- og Forsyningspolitik med frist den 3. august 2020.

Der er afgivet i alt 9 hørings svar. Der er modtaget hørings svar fra følgende organisationer:

Danske Rederier ser generelt positivt på Kommissionens sektorintegrationsstrategi, da integration af energisystemerne er et vigtigt bidrag til omstillingen af skibsfarten, som kræver fossilfrie brændstoffer. Danske Rederier støtter Kommissionens forslag om at producere de nye skibsbrændstoffer på baggrund af elektricitet fra vedvarende kilder (Power-to-X). Det er Danske Rederiers vurdering, at Kommissionens strategi danner en fin ramme for et nationalt strategiarbejde for Power-to-X.

Danske Rederier finder det glædeligt, at strategien nævner etablering af ladefaciliteter for skibe i havn samt en mulig finansiering af etableringen. Det er en forudsætning for optaget af alle nye brændstoftyper herunder batterier, at den nødvendige infrastruktur i havnene er på plads. Dog påpeger Danske Rederier, at batteridrift ikke nødvendigvis er den rigtige løsning for al nærskibstrafik herunder færgefart. Det afhænger af rutens længde, opholdstiden i havn, hvor der kan lades og de teknologiske muligheder for omstilling af de konkrete færges.

Danske Rederier anbefaler, at et skattesystem belønner frontløberne, fremmer innovation og frem for alt kan løftes til globalt niveau. Enhver beskatningsordning for skibsbrændstoffer, hvis den ikke er etableret på globalt niveau, kan føre til en ændring af bunkringstransaktioner til lande uden eller med lavere brændstofafgifter. Foranstaltningen kan have negative konsekvenser for den europæiske konkurrence mellem transportformer ifølge Danske Rederier.

Danske Rederier støtter en infrastruktur dedikeret til transport af CO₂.

Dansk Fjernvarme ser sig enige i, at den eksisterende model med separate siloer ikke kan levere en klima-neutral økonomi, at den er teknisk og økonomisk ineffektiv, og at den leder til store tab i form af overskudsvarme og lav energieffektivitet. I forlængelse af dette finder Dansk Fjernvarme også, at Kommissionen har ret i, at

koordineret planlægning og drift af energisystemet anskuet som et hele er den rigtige retning at gå i.

Dansk Fjernvarme mener, at et i højere grad cirkulært energisystem med høj energieffektivitet er kernen. Kommissionen bør i strategien ifølge Dansk Fjernvarme lægge mere vægt på, at fremtidens VE-baserede energisystem også vil rumme energiraffinering og –konvertering med medfølgende tab.

Endvidere finder Dansk Fjernvarme det vigtigt, at Danmark i behandlingen af meddelelsen bør lægge stor vægt på, at Kommissionens initiativer skal sikre, at lokalisering, design og drift af faciliteter til fremtidens energiraffinering- og konvertering udnytter energitab i form af overskudsvarme. Dansk Fjernvarme opfordrer desuden til, at man knytter industri- og byområder mere sammen end hidtil for at høste synergieffekterne via mindre og mere effektive transportsystemer, hvilket ifølge dem vil skabe et ægte cirkulært energisystem.

I elektricitetsøjemed ønsker Dansk Fjernvarme en koordineret udvikling til den stigende rolle, som Kommissionen konstaterer, det vil spille. Dansk Fjernvarme støtter fokus på elektricitet som et væsentligt element til effektiv opsamling af vedvarende energikilder og opfordrer til hierarkisk arbejde med opvarmning og energieffektivitet. Primær kilde bør være overskudsvarme fra energiraffinering og –konvertering, affaldshåndtering samt energianvendelse i industri, erhverv, handel, datacentre, transport osv. Sekundære kilder kan være elektricitet og vedvarende energi (sol, geotermi, biomasse osv.). Dansk Fjernvarme anbefaler en tæt integration af varme og elektricitet med en hensigtsmæssig balance mellem kollektive og individuelle løsninger. Danmark bør lægge stor vægt på, hvorledes varme og elektricitet allerede er tæt integreret i landet, samt at hensigtsmæssig energiplanlægning sikrer både muligheden for at anvende overskudsvarme og en energieffektiv og samfundsøkonomisk hensigtsmæssig balance mellem kollektive og individuelle opvarmningsløsninger. Dette under forudsætningen af, at der også lægges vægt på, at initiativer i bygningssektoren (Renovation Wave, FEP, mv.) skal være i overensstemmelse med varnehierarkiet.

Dansk Fjernvarme opfordrer til, at man laver en infrastruktur med henblik på effektivitet og fleksibilitet, således at dobbeltforsyning og over-/fejlinvesteringer undgås. De opfordrer også til, at man i behandlingen af meddelelsen fremfører, at fossile brændsler i lyset af den seneste energipolitiske aftale nu alene kan afvikles – ikke udvikles. Hvor Kommissionens strategi omfatter, at VE-brændsler skal anvendes, kan direkte omstilling til varme og/eller elektricitet ikke umiddelbart lade sig gøre. Dette bør understøttes af en ens prissætning af CO₂ i alle sektorer.

Dansk Fjernvarme anbefaler, at det integrerede energisystem bliver medlemslandenes ansvar ift. initiativer, der sikrer integration og effektivitet, i stedet for forbrugerne.

Til Kommissionens seks søjler har Dansk Fjernvarme følgende opfordringer:

Dansk Fjernvarme ser sig enige i fokus på energieffektivitet, men opfordrer til at undlade primærenergifaktorer som vigtigste redskab til vurdering af selvsamme. Der bør fokuseres på projekternes faktiske energibesparelser med inddragelse af spild i konverteringsfasen.

Dansk Fjernvarme mener, at man bør lægge mest vægt på industri-, varme- og køleområdet og ikke udelukkende elektrificering i ønsket om at opnå størst og billigst effektivisering og sektorintegration.

I forslaget om certificeringsordning for vedvarende brændsler ønsker Dansk Fjernvarme, at støtte til teknologier, som kan anvende opsamlet CO₂ til syntetisk brændselsfremstilling f.eks. koble brint og CO₂sammen til metan, inddrages.

Til etablering af energimarkeder anbefaler Dansk Fjernvarme, at Kommissionen opdaterer reglerne for statsstøtte, således at cost-benefit beregninger kan komme til at ligge til grund for godkendelser.

Ifølge Dansk Fjernvarme mangler der i Kommissionens øgede integration af energimarkederne-forslag en forståelse af fjernvarmens muligheder for fleksibilitet, lagring samt integration med industri og køling. Dansk Fjernvarme foreslår til dette at integrere industri med fjernvarme og -køling. Danmark bør sikre, at kommissionen får bedre forståelse for fjernvarmen og dens muligheder. Det gavner både klimaet og danske eksportinteresser. I den henseende anbefaler de også, at Kommissionen bør se på tarifsystemerne for elektricitet, gas og fjernvarme i sammenhæng for at hindre barrierer for effektivitet.

Slutteligt ønsker Dansk Fjernvarme gas og fjernvarme tænkt ind i initiativerne, som Kommissionen forslår på området for det digitaliserede energisystem. Hvis energidata kan gøres transparente og tilgængelige digitalt, skabes der et godt fundament for forskning, udvikling og test af nye løsninger. En af forklaringerne på Danmarks succes på energiområdet er ifølge Dansk Fjernvarme netop adgangen til transparente data i høj opløsning både nationalt og lokalt.

DANVA støtter tiltag i forhold til, at spildevandssektoren kan bidrage til en klimaneutral-økonomi.

DANVA støtter det bindende mål om klimaneutralitet i EU senest i 2050 i bestræbelserne på at nå det langsigtede temperaturmål, som er fastsat i Parisaftalen. Når emnet er fastsættelsen af bindende mål i 2030, står DANVA bag den danske regerings ønske om, at der hurtigst muligt fremlægges en plan for at hæve EU's reduktionsmål fra de 40pct. til mindst 55pct., da det ifølge DANVA vil kunne sikre, at de nødvendige delmål er på plads inden (*det aflyste*) FN-klimatopmødet i Glasgow november 2020.

DANVA peger på, at der i vandsektoren findes store potentialer for CO₂-neutral energi især i form af varme gennem produktion af biogas af slam fra renseanlæg og energi fra store mængder varmt spildevand ved hjælp af varmepumpeteknologi.

TEKNIQ Arbejdsgiverne er enige med Kommissionen i, at der er behov for at øge opmærksomheden på sektorintegration mellem energisektoren og andre primært "end-use" sektorer. Disse andre omfatter ifølge TEKNIQ Arbejdsgiverne særligt bygningssektoren ud fra beregninger for bygge- og anlægssektoren, der er blevet opgjort til 2,5 mio. tons CO₂ i reduktionspotentialer.

Ydermere peger TEKNIQ Arbejdsgiverne på transportsektoren som værende central i arbejdet med sektorintegration. Ifølge TEKNIQ Arbejdsgiverne vil elektrificeringen af transportområdet stille store krav til etableringen af en effektiv ladeinfrastruktur.

TEKNIQ Arbejdsgiverne støtter Kommissionens ønske om, at primærenergifaktorerne skal afspejle de effektiviseringsgevinster, som et øget forbrug af vedvarende el og varme giver. TEKNIQ Arbejdsgiverne fremhæver, at primærenergifaktorerne bør tilpasses og i højere grad inddrage en længere tidshorisont, således at det tillader udvikling i den øgede elektrificering af energiforbruget. Dertil finder TEKNIQ Arbejdsgiverne, at primærenergifaktorerne bør fastlægges lokalt hvis muligt, da fjernvarmeselskaberne producerer varme forskelligt. Samme skal omlægges til udelukkende at producere varme fremfår el. TEKNIQ Arbejdsgiverne opfordrer derfor Kommissionen til at sikre, at medlemsstaterne udarbejder primærenergifaktorer, som afspejler den reelle energieffektivitet i de enkelte net.

TEKNIQ Arbejdsgiverne mener, at elektrificeringen af bygningsopvarmningen med varmepumper som katalysator for energirenovering af den enkelte bygning og vigtigt element i forebyggelse af energifattigdom skal italesættes tydeligere i strategien. Dette er i forlængelse af, at der ikke skal opstilles for store økonomiske barrierer, hvis det skal lykkes at få bygningsejere til at konvertere fra oliefyrt til eldrevne varmepumper.

Med hensyn til Vehicle-to-grid-princippet (V2G) støtter TEKNIQ Arbejdsgiverne Kommissionens strategi og støtter ligeledes en væsentligt øget indsats på området. Det kommende store antal elbiler efter 2025, mener TEKNIQ Arbejdsgiverne, vil stille store krav til etableringen af ladeinfrastruktur hos bilejerne, supermarkeder og arbejdspladser. TEKNIQ Arbejdsgiverne finder da, at planlægningen af ladeinfrastrukturen er essentiel og bør prioriteres. Dette kan med fordel tage udgangspunkt i varmeplanlægningens modeller, hvortil TEKNIQ Arbejdsgiverne også gerne ser, at der med strategien arbejdes for, at medlemsstaterne skal sikre en planlægning af ladeinfrastrukturen på nationalt, regionalt og lokalt niveau.

TEKNIQ Arbejdsgiverne opfordrer til, at der i strategien fokuseres bredere på bygningsinstallationer og på at sikre, at de fulde potentialer kan indfries. Ifølge TEKNIQ Arbejdsgiverne bør der foruden varmepumper fokuseres på bygningsinstallationer herunder ventilationsanlæg, opvarmningssystemer og ladeinfrastrukturer samt levering af fleksibilitet til elnettet som elementer i at mindske energispild. TEKNIQ Arbejdsgiverne anbefaler endvidere, at en styrket udvikling af aggregatorens rolle på markedet belyses i forbindelse med behovet for fleksibilitet. Disse er ifølge TEKNIQ Arbejdsgiverne centrale i at kunne sikre en større sektorkobling.

Endelig finder TEKNIQ Arbejdsgiverne det relevant at medtage omkostningerne ved adgang til data om energiforbrug, som med fordel kan stilles til rådighed med større tilgængelighed.

Dansk Miljøteknologi er positivt stemte over for Kommissionens understregning af nødvendigheden af, at alle sektorer vil skulle bidrage for at nå målet om en klimaneutral økonomi. Dansk Miljøteknologi henleder opmærksomheden på, at en global udbredelse af de løsninger, som anvendes i den danske vandsektor, vil kunne bidrage med en CO₂-reduktion anslået til 30 mio. tons.

Dansk Miljøteknologi støtter ambitiøse EU-mål, som, kombineret med et fremsynet dansk hjemmemarked, kan give et godt afsæt for udvikling og eksport af danske ressourceeffektive teknologier inden for vand. Ydermere støtter Dansk Miljøteknologi følgende initiativer, som bidrager til energi- og klimaneutralitet: a) det bindende mål om klimaneutralitet i EU senest i 2050 og en skærpelse af et bindende mål i 2030 fra 40 pct. til mindst 55 pct. b) tiltag til øget energieffektivisering og produktion af biogas c) mindsket udledning af lattergas fra renseanlæg d) øget fokus på digitalisering f) at det offentlige gennem udbud og indkøb bidrager til at stimulere efterspørgslen efter klima- og ressourceeffektive løsninger.

Wind Denmark byder strategien velkommen, da sektorintegration er afgørende for en omstilling af energisystemer og samfund på tværs af Europa. Wind Denmark støtter strategiens formål om at accelerere den nødvendige elektrificering af EU (direkte såvel som indirekte) og sikre, at energiforsyningen baserer sig på vedvarende energikilder.

Wind Denmark finder det positivt, at energieffektivitet i strategien ikke kun snævert fokuserer på traditionelle energibesparelser, men også nødvendigheden i at forbedre og skabe de rette rammer for udbredelsen af løsninger for fleksibelt forbrug og skiftet til elmotorer og varmepumper. Wind Denmark vurderer, at primærenergifaktoren er yderst vigtig, da det skal afspejle og anerkende anvendelsen af VE.

Endvidere mener Wind Denmark, at princippet om energieffektivitet bør implementeres konsistent i anden relevant EU-regulering og planlægningsinstrumenter herunder energimærkning af gasfyr og rammerne for TYNDP. Wind Denmark peger da også på, at der bør laves en forbindelse mellem mobilisering af biogent affald og anvendelsen af evt. overskydende karbon fra sådanne processer.

Ifølge kommunikation fra Kommissionen før selve udgivelsen er Wind Denmark glade for, at der i den endelige strategi er sat en direkte sammenhæng mellem udbygningen af ny VE-kapacitet og EU's genopretningsinstrument. Wind Denmark støtter også Kommissionens ønske om at styrke direktivet om etablering af infrastruktur for alternative brændstoffer (AFID). De ønsker en ændring af AFID's anerkendelse af teknologier, som anvender fossile brændstoffer, således at rammerne er forenelige med EU's klimamål. Ifølge Wind Denmark bør AFID fremadrettet stille nationalt bindende mål og krav om konkrete og realistiske implementeringsstrategier.

Wind Denmark mener ligeledes, at det er vigtigt, at projekter, som kan modtage finansiering via TEN-T, er forenelige med EU's dekarboneringsmål og ekskluderer etableringen af naturgasbaserede CNG/LNG tanke- og bunkerfaciliteter. Yderligere vil det ifølge Wind Denmark være oplagt at revidere de nuværende grænseværdier for luftforurenende partikler i 2008/50/EF og vurdere muligheden for at indføre tiltag, som vil understøtte etableringen af miljøzoner i byer.

Wind Denmark anser havvind som et af de bærende elementer i omstillingen af EU's energiforsyning. De fremhæver, at anvendelsen af havarealer gentænkes, og at der tænkes i nye markedsmodeller for at nå 2050 målet.

Wind Denmark finder det beklageligt, at strategien ikke formår at adressere barriererne for etablering af den for sektorintegrationen nødvendige VE-kapacitet bl.a. ved hjælp af veje til den nødvendige risikoafdækning for VE-investorer. Derved påpeger Wind Denmark vigtigheden af, at EU fokuserer på at fremme rammerne for udbudsmodeller, der tilbyder øget investorsikkerhed via risikodeling mod, at staten til gengæld får del i indtægterne, når elpriserne overstiger budpriserne.

På brintområdet anbefaler Wind Denmark, at der laves en fælles EU-klassifikation for, hvornår den kan defineres som hhv. vedvarende og low-carbon. I forhold til e-fuels og udvidelsen af VEII mener Wind Denmark, at et stærkere virkemiddel vil være at drive udvikling ved at opjustere reduktionskravet, så det er foreneligt med EU's 2030/2050 mål. Hertil kunne det ifølge Wind Denmark være hensigtsmæssigt, at den foreslåede revidering af CO₂-emissionsstandarderne for lette køretøjer blev udvidet til også at omfatte de tunge. Den nuværende metode for tail-pipe emissioner bør skelne mellem grøn og sort CO₂.

Wind Denmark finder det positivt, at strategien gør op med den negative skævvridning, som afgifter og skatter har på anvendelsen af elektricitet. For at gøre Power-to-X-produkter mere konkurrencedygtige vurderer Wind Denmark, at en reduktion af produktionsomkostningen per brintenhed er væsentlig. I forlængelse heraf anbefaler Wind Denmark en revidering af statsstøttereglerne for e-fuels. Det er vigtigt, at anvendelsesområdet og definitionerne udvides til at indeholde e-fuels, som energi der er konverteret til en anden energibærer. Det kræver også en revidering af EU-ROSTATS metode og regler herfor i forhold til grænseoverskridende handel.

På infrastruktursøjlen finder Wind Denmark det relevant for Danmark at fjerne barriererne, som lige nu står i vejen for virkeliggørelsen af de to energier i 2030. Her kan TEN-E-reguleringen spille en væsentlig rolle gennem udarbejdelsen af en infrastruktur masterplan samt det at tilføje havvind-hybridprojekter i bilag II af forordningen. Wind Denmark ønsker også en større vægtning af bæredygtighedskriteriet i TEN-E-reguleringen.

Brintbranchen byder sektorintegrationsstrategien velkommen og særligt fokuset på vigtigheden af sektorkobling og en mere cirkulær energisektor. Brintbranchen mener dog, at antagelsen om, at 84 pct. af EU's elektricitet skal komme fra vedvarende energi i 2050, er for uambitiøs. Brintbranchen opfordrer derfor til en mere aggressiv tilgang med en målsætning på 100 pct., da det er helt afgørende for den

grønne omstilling, at hele EU's elforbrug i 2050 kommer fra vedvarende energikilder.

Brintbranchen ser sig glade for, at strategien komplementeres af EU's brintstrategi, da brint og Power-to-X er nøglen til yderligere sektorintegration. Brintbranchen mener, at det er af stor betydning for strategien, at infrastrukturen kommer hurtigt på plads herunder etablering af et "hydrogen backbone" (tværeuropæisk brintnet). Denne, anbefaler Brintbranchen, bør påbegyndes allerede nu og stå klar i 2030. Derudover bør man fjerne regulatoriske barrierer og se på den bredere lovgivning herunder med en revidering af EU's Direktiv for vedvarende energi fra 2018.

Med hensyn til forslaget om revidering af VE-Direktivet i 2021 finder Brintbranchen det positivt, at det i højere grad kan tilpasses de ønskede målsætninger, der er præsenteret i sektorintegrationsstrategien. Brintbranchen opfordrer til en offensiv dansk implementering af direktivet både gennem en national og operationel implementering af kravet om additionalitet. Danmark bør fortsat arbejde for, at den kommende delegerede retsakt, som fastsætter kriterierne for anvendelse af el fra kollektivt net til produktion af VE-brint, giver realistiske og fleksible muligheder herfor og offentliggøres hurtigst muligt.

Landbrug & Fødevarer ser positivt på Kommissionens forslag om en integrationsstrategi for energisektoren og er glade for, at Kommissionen sætter energieffektivitet i centrum for omstillingen af det europæiske energisystem.

Mens Landbrug & Fødevarer er enige i nødvendigheden af en øget grad af elektrificering på tværs af samfundet, er der i såvel industrien som den tunge transport brug for gas og brændstof. De hilser derfor Kommissionens oplæg til at iværksætte konkrete initiativer til at fremme udviklingen og markedet for biogas og -brændstof velkommen. Landbrug & Fødevarer understreger behovet for, at EU understøtter en teknologineutral udvikling inden for bl.a. Power-to-X, brint og CO₂-fangst, men også udbredelse og opskaleringen af allerede kendte teknologier til CO₂-reduktion.

Landbrug & Fødevarer ser positivt på et øget fokus på cirkularitet på tværs af energisystemet og byder Kommissionens forslag om at øge incitamentet til at udnytte overskudsvarme fra industrien og biomasse fra landbrugssektoren velkommen. De påpeger, at det er nødvendigt at tage højde for den globale konkurrenceevne og forsyningsikkerheden ift. at skabe et mere lige marked på tværs af energikilder.

Dansk Industri (DI) støtter overordnet arbejdet med at fremme sektorintegration i energisystemet, fordi det styrker konkurrenceevnen, den grønne omstilling og forsyningsikkerheden samtidig med, at det er et vækstfremmende initiativ, der kan styrke vækst og konkurrenceevne i EU's økonomi og den økonomiske genopretning i det hele taget. DI hilser Kommissionens initiativ med en handlingsplan velkommen med hensyn til "energy efficiency first", elektrificering, fremme af VE-baserede brændsler, velfungerende energi-markeder, bedre infrastruktur og digitalisering.

DI vurderer, at et mere cirkulært energisystem baseret på "energy efficiency first" princippet bidrager til at sikre optimeringen af energiforbruget via så meget direkte elektrificering som muligt. I forbindelse med et mere cirkulært energisystem, ønsker DI at rette opmærksomheden på, at Kommissionen alene fokuserer på mobilisering af bioaffald fra landbrug, fødevarerindustri og skovbrug. Dette kunne suppleres med kildesortering og indsamling af organisk husholdningsaffald, renseanlægsslam o.l. sidstnævnte nævnes kun direkte.

DI finder det positivt, at Kommissionen eksplicit nævner en øget udbygning af offshore vind, men samtidig er energiover ikke nævnt, hvilket DI mener, at de skulle have været.

DI finder det positivt, at Kommissionen har opmærksomheden rettet mod energibesparende tiltag i New Green Deal, der bidrager til at reducere unødvendigt energiforbrug og energispild i bygninger og industri herunder fokus på udnyttelse af overskudsvarme.

DI hilser det velkommen, at Kommissionen arbejder for en tættere integration af el- og varmesektoren. Med hensyn til fjernvarme og -køling er DI enige med Kommissionen i, at det er et væsentligt element i arbejdet med at integrere vedvarende energi i energisystemet. I den kommende revision af VE-direktivet og EE-direktivet mener DI, at det bør overvejes, hvad der kan gøres for at skabe et mere grønt, omkostningseffektivt og konkurrencedygtigt energisystem, hvilket gælder både for transmissions- og distributionsdelen. Med hensyn til fjernvarme efterlyser DI en mere klar beskrivelse af og initiativer til at sætte fokus på den fleksibilitet, som fjernvarme og køling giver, herunder brug af alle former for overskudsvarme. Hertil kommer skalerbarhed i systemerne til varme og køling fra små lokale anlæg i mindre byer til store integrerede anlæg, hvor mange forskellige enheder producerer varmen og leverer den ind på nettet til storbyer. Endelig giver fjernvarme og køling muligheder for at lagre VE-baseret energi.

DI støtter, at Kommissionen inddrager vandsektoren i sit arbejde med en tværgående systemintegration i energiforsyningen. DI finder det positivt, at energi fra spildevandssektoren (biogas og varme) nævnes i meddelelsen.

DI påpeger, at der kan være en række udfordringer forbundet med at påbegynde en storskala-produktion af biofuels til luftfart. DI mener, at Kommissionens arbejde med at fremme VE-baserede brændsler bør have fokus på substitutions- og fortrængningseffekter. I forbindelse med biofuels er der primært fokus på feed stock til produktion af biofuels, men for DI er et væsentligt aspekt også at restprodukter (f.eks. fosfor) kan genanvendes til gødningsformål, og ikke er forurenede. I denne sammenhæng nævnes ammoniak ikke som brændstof, selvom det forventes at have et stort potentiale til international søfart. Det nævnes dog i EU's brintstrategi.

DI hilser Kommissionens forslag om at styrke samarbejdet på europæisk niveau om nye teknologier og investeringer i storskala demonstrationsprojekter velkommen, fordi der er et stort behov for et styrket koordineret samarbejde om udvikling teknologi og marked-baseret anvendelse af ny teknologi, som f.eks. CCUS, brint mv.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne forventes generelt at støtte Kommissionens strategi for sektorintegration. Et flertal af lande forventes at være positivt indstillede over for Kommissionens vægtning af elektrificering. Fsva. spillet mellem el- og gasinfrastruktur forventes medlemsstaterne at have delte holdninger til den fremtidig brug af gasinfrastruktur i et integreret energisystem.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser Kommissionens nye sektorintegrationsstrategi velkommen.

Regeringen har i EU-regi arbejdet for et større fokus på sektorintegration og grønne gasser, der begge er vigtige elementer i en dekarbonisering af det europæiske energisystem. Derfor ser regeringen positivt på de to parallelt fremsatte strategier om sektorintegration og brint.

Kommissionens prioriteter strategien for energisystemintegration hænger godt sammen med regeringens egen dagsorden inden for klima og energi, herunder regeringens nationale mål om 70 pct. reduktion af drivhusgasudledningerne i 2030 samt EU's fælles mål om klimaneutralitet i senest 2050.

Regeringen finder det vigtigt, at Kommissionens kommende udspil bidrager til den grønne omstilling af EU og understøtter det fælleseuropæiske mål om klimaneutralitet i senest 2050.

Strategien hænger i overvejende grad sammen med regeringens prioritering om et fuldt dekarboniseret europæisk energisystem, herunder øget elektrificering samt udvikling, udbygning og integration af grønne gasser og teknologier. Regeringen er enig i Kommissionens vurdering af, at den grønne omstilling af Europa kræver stigende elektrificering, som bl.a. indebærer en markant udbygning med havvindmøller. Aftalen om energi og industri indeholder etablering af to energiøer, der vil være et vigtigt bidrag hertil. Regeringen ser derfor frem til Kommissionens strategi for havvind, som forventes præsenteret i oktober 2020. Det er desuden en prioritet for regeringen, at udviklingen af vedvarende brint og brintbaserede produkter ved hjælp af elektrolyse prioriteres som en del af det europæiske energisystem.

I forhold til systemintegration på elmarkedet ønsker regeringen et stærkere fokus på et effektivt marked bl.a. med korrekte prissignaler til forbrugere og producenter, der afspejler de reelle omkostninger ved at benytte elnettet herunder transport af el og net- og systembegrænsninger. Initiativer herom er allerede igangsat som opfølgning på Energiaftale 2018 og Klimaaf tale for energi og industri fra 2020.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at revidering af TEN-E forordningen kan bidrage til omkostningseffektivt at understøtte den grønne omstilling i EU og øge integration af energimarkeder.

Regeringen arbejder for, at der skabes klarhed over, hvordan optag og lagring af drivhusgasser kan integreres i EU's klimaindsats frem mod klimaneutralitet, herunder hvordan der skabes en tilstrækkelig ramme herfor, der kan sikre incitament til fjernelse af CO₂ fra atmosfæren.

Regeringen støtter overordnet set strategiens fokus på at få integreret de forskellige energi- og forsyningssektorer bedre og udnytte synergier, overskuds- og affaldsprodukter, herunder organisk affald og spildevand på tværs af sektorerne og dermed understøtte en omkostningseffektiv omstilling til grøn energi.

Regeringen støtter, at der er fokus på bedre integration af energisystemer som el, gas og fjernvarme herunder overskudsvarme og fjernvarmens muligheder for fleksibilitet og lagring. Regeringen vil arbejde for, at der i udmøntningen af strategien bliver fokus på at binde svært elektrificerbare sektorer såsom landbrug, industri og transport sammen – eksempelvis gennem øget produktion og anvendelse af biogas og brintbaserede e-brændsler fra Power-to-X processer. Det er væsentligt, at energisystemintegration ses bredere end blot energisektorenes sammenkobling, men tænkes fuldt ud ift. EU's omstilling til et klimaneutralt samfund senest i 2050.

Regeringen hilser Kommissionens fokus på energieffektivisering først-princippet velkomment og ser frem til Kommissionens kommende vejledning til anvendelse af princippet samt renoveringsbølgen og det forventede fokus på at opnå det fulde potentiale i både opvarmning og nedkøling af bygninger. Regeringen arbejder for, at energieffektiviseringsindsatsen særligt bør målrettes reduktion af fossilt energiforbrug, således at indsatsen bidrager til EU's mål for reduktion af drivhusgasser i 2030 og formålet om at blive CO₂ neutral senest i 2050. Endvidere ser regeringen frem til Kommissionens evalueringen af primærenergifaktoren.

Regeringen opfordrer Kommissionen til at sikre medlemsstaterne større fleksibilitet ift. at udfase fossile brændsler i opvarmningen af boliger.

Regeringen ser frem til fremlæggelsen af forslag om en revision af direktiverne om vedvarende energi og energieffektivitet og arbejder for, at revisionerne understøtter en omkostningseffektiv opnåelse af målet om klimaneutralitet senest i 2050. Regeringen ser ligeledes positivt på, at Kommissionen vil undersøge muligheden for at udvide EU's kvotehandelssystem til vejtransport og opvarmning af bygninger.

Regeringen støtter fremme af brugen af data og digitalisering som led i reduktionen af energiforbruget, herunder brugen af fossile brændsler. Regeringen noterer sig samtidig, at brugen af IKT-udstyr, netværk og services kan lede til øget energifor-

brug, som skal håndteres, og bemærker i den sammenhæng relevansen af bl.a. produktregulering. Regeringen bifalder i den forbindelse desuden Kommissionens arbejde med at udarbejde en digitaliseringsplan for energisektoren og adressere nye sikkerhedsudfordringer fra cybertrusler.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt for Folketingets Europaudvalg.